Ročník XV. V Budapešti, 15. augusta 1908. Číslo 33

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 « — «
Na štvrt roka — — 1 « 20 «
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majitel' a vydavatel':
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielať predplatky, jako dopisy do novín ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stlpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Zabezpečenie rodinného krbu.

Pod rodinným krbom rozumieme z domu a poľa pozostávajúci menší majetok, ktorý nevyhnutne potrebný je k udržaniu rodine, nadovšetko poľnohospodárskej. Takýchto majetkov bola volakedy sila po všetkých stranách Uhorska. Pod liberálmi ale tieto malé majetky jedon za druhým zmyzly. Kde sa podely? Či ich snáď zem prehltla? To nie, lež sa dostaly do rúk židovských. Predsa ale tieto majetočky boly jedinkým utočištím našich malých ľudí. Naša chudoba mala aspoň to uspokojenie v preveľkej jej biede, že má svoje vlastné ohnište, svoj krb, svoj domčok a kúsok poľa, ktoré jej nikto odobrať nemôže. V týchto domkoch prebývaly a tie roličky obrábaly jednotlivé rodiny cez stá a stá rokov. Prechádzaly tie majetočky z jednoho pokolenia na druhé. Naší ľudia po dedinách a kopaniciach aspoň pred tým boli zabezpečení, že ich z jejich chalupky a malého majetku nikto nevyženie. Akonáhle ale liberáli začali gazdovať s jejich chyrnými zákonami, tie malé majetky ako keby bol z fúkol, z najväčšej čiastky popredali exekútori a od poly za darmo pokúpili židi. Nášej chudobe neostalo potom len kŕdel otrhaných detí a žobrácka palica.

V našej krajine od roku 1868. robili všeliakú politiku, na zabezpečenie našich malých ľudí nemyslela ale žiadna politická stránka a ani jedna vláda. Jedine kresťanská ľudová strana vzala do jej programmu punkt o zabezpečení rodinného krbu. Žiadala prevedenie zákona, ktorý v cudzozemsku menujú «homestead» a dľa ktorého istá čiastka nemovitosti, ako dom a k tomu patriace pole malým ľuďom exekúciou odobrané byť nemôžu, ktoré teda pre patričnú rodinu tvoriť majú krb, ohnište na veky zabezpečené. Pri pojednávaní exekučného zákona vyslanec kresťanskej ľudovej strany Alexander *Simonyi-Semadam*, vyzval ministra pravosúdia, aby zákonnú predlohu o zabezpečení rodinného krbu, v prospech malých ľudí čím skorej predložil snemu. Minister Anton Günther vtedy zasľúbil, že tú predlohu ešte v jaseni tohoto roku položí na stôl snemovne. Že minister pravosúdia sľub svoj zadrží, dôkazom toho je, že celú predlohu už vypracovanú s koncom minulého mesiaca patričným kruhom ku preskúmaniu poslal. V jaseni bude teda zas jedon punkt programmu kresťanskej ľudovej strany do života uvedený ku blahu pospolitého ľudu. Túto predlohu pokúsime na krátko vysvetliť v nasledovnom:

Kto má právo založiť rodinný krb?

Rodinný krb má právo založiť uhorský občan, keď je ženatý, keď so svojou manželkou žije, s ňou od stola a postele rozlúčený neni, keď sa o maloleté zákonné deti svoje stará, alebo keď sa stará o zákonných vnukov svojich, ktorí ani otca, ani matky nemajú. Rodinný krb založiť sa môže len z takých v majetku zakladateľa nachodiacich sa nemovitostí, ktoré hodnotu 8000 korún neprevyšujú. Rodinný krb pozostávať môže z domu v ňomž býva rodina zakladateľa, alebo z domu a v chotári tejže obce ležiacich čiastok poľa, na ktorých domu niet. Z nemovitosti ku rodinnému fidei komissu patriacich, alebo z nemovitostí, ktoré majú viacerí v spoločnom majetku, rodinný krb založiť ne-

možno. Manželia, ktorí vládzu nemovitosťami, ako majetkom výlučne spoločným, spolu môžu založiť krb rodinný. Kto jedon rodinný krb už má, ten krom toho druhý založiť nemôže. — Z nemovitostí hipotekarnou dlžobou obťažených rodinný krb založiť nemožno. Z pod tohoto všeobecného pravidla dopúšťa predloha dve výnimky, a síce za prvé pri hipotekárnej dlžobe, ktorá zpláca sa amortizáciou, kde teda kapitál netreba na raz vyplatiť, a za druhé pri takej hipotekárnej dlžobe, ktorou poistený je nie kapitál, lež istá ročite platiť sa majúca renta, jestli ročitá jej summa, štyri procenty celej nemovitosti neprevyšuje.

Akým spôsobom zakladá sa rodinný krb?

Dľa nariadenia 10. §. predlohy, kto rodinný krb založiť chce, dostaví sa pred svojou patričnou vrchnosťou gruntovných kníh a tam živým slovom oznámi svoj úmysel. Vrchnosť gruntovných kníh na to zaznačí do gruntovnej knihy založenie rodinného krbu. Pri tom zakladateľ musí povedať svoje rodinné a krstné meno, svoj stav, svoje zamestnanie a bydlo, rozpovedať musí tiež aj svoje rodinné pomery, ktoré mu dajú právo ku založeniu krbu. Pri tom treba oznámiť tie pozemky, alebo čiastky pozemkov, z ktorých krb založený má byť, udať jejich hodnotu, obťažujúcu ich hipotekárnu dlžobu amortizačnú, alebo na zplácanie renty a spomenuť príčiny, ktoré založenie krbu neprekážajú. Vrchnosť gruntovných kníh presvedčí sa, či udania zakladateľa v každom ohľade skutočnosti sodpovedajú. Keby vrchnosť gruntovných kníh založenie krbu povoliť nemohla, vynesený o tom odôvodnený výrok na písme dá na vedomie zakladateľovi. Jestli je založenie rodinného krbu vrchnosťou povolené, zaznačí sa do gruntovných kníh a gruntovná vrchnosť krom toho oznámi to na svojej úradnej tabuli, vo svojom úradnom liste a dá to vyhlásiť zvyčajným spôsobom v obci zakladateľa a v obciach súsedných.

Pravné následky založenia rodinného krbu.

Založený rodinný krb má sa stať majetkom výlučne tej rodiny, pre ktorú je založený. Tohoto majetku nesmie sa teda nikto ani len dotknuť. Zákonná predloha nariaďuje preto o pokračovaní pri exekúciach pre požiadavky v hotových peňazoch, určuje odchýlenie od obecného práva dedičného. — Veľkej významnosti je nariadenie predlohy dotyčno hipotekárnych dlžôb amortizáčnych, renty a iných vecných, pri ktorých proti krbu len na zaostalé čiastky amortizácie, renty, nie ale na vyplatenie celého kapitálu, alebo vymenenie celej renty žiadať možno exekúciu.

Pre osobné požiadavky proti zakladateľovi len vtedy možno exekvovať krb: 1. Jestli požiadavka pred založením krbu vypršala; 2. jestli pravný základ požiadavky je verejná daň, alebo povinné zplácanie inej verejnej farchy; tomu podlieha 3. povinnosť zplácania vydržiavania; 4. požiadavka za potravné články, kurivo, svetlo pre zakladateľa a jeho rodinu rokom pred založením v malom lifrované, taktiež lieky, pohrabné články pre rodinu a domácich zakladateľa, ako aj akékoľvek služby a furmanky rokom pred založením vybavené; 5. stavba, opravenie domu rodinného krbu, obrábanie pozemkov ku krbu patriacich, ku obchodu zakladateľom, alebo jeho rodinou prevádzaného potrebné stroje, nástroje, jejich dôvoz, nakoľko žaloba o to rokom pred založením zdvihnutá bola. Rodinný krb ale aj v páde týchto ustálených predpodmienok len vtedy môže byť podrobený exekúcii, jestli exekvovaný nemá iného majetku, ktorý by exekvovaný byť a k zaokrytiu požiadavky slúžiť mohol.

Do kedy trvá rodinný krb?

Dľa 46—58. §§. zákonnej predlohy, zakladateľ môže sa zrieknuť rodinného krbu a vtedy vrchnosť označí to v gruntovných knihách. — V zmysle ďalšieho nariadenia zákonnej predlohy, rodinný krb ostáva v platnosti aj po smrti zakladateľa.

Týmto sme v krátkosti označili predlohu o založení rodinného krbu. Ako všetko dobré, tak aj táto predloha už vopred má mnoho nepriateľov najmä v kruhoch liberálov a židovských kupcov. Tí, čo sa o pospolitý ľud nikdy nestarali, čo ho len zdierali a vyžierali, lamentujú teraz, že týmto zákonom pospolitý ľud príde o celý kredit. Pýtame sa ale tých ľudomilov, čo z tuku ľudu sbohatli, čo priviedlo náš pospolitý ľud na žobrácku palicu? Z veľkej čiastky neobmedzený kredit. Veď židovstvo takmer nútilo naších sedliakov, aby dlhy robili, s celým majetkom, s telom a dušou sa mu podpísali. Tomuto sa už raz konec musí urobiť.

Pri pojednávaní predlohy zákona «home stead» zabezpečenia rodinného krbu, aby on sostavený bol ku blahu našeho pospoliteho ľudu, všetko možné vynaloží kresťanská ľudová strana.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Pre súrne práce poľnohospodárske utvorovanie katolíckej Jednoty prevádza a prítomne len v menších rozmeroch, za to ale každý týždeň utvorujú ju na viacej miestách. V mnohých obciach zas už prvej utvorené miestne skupeniny vydržiavajú shromaždenia v ktorých členovia radia sa o bežných záležitosťach a nadovšetko o tom, ako katolícku Jednotu rozšírovať treba. Takéto shromaždenia sú veľmi osožné pre každú obec. Preto v prvom rade vodcovia skupenín mali by svojich členov čo možno najčastej ku poradám svolávať. — Veľké shromaždenia Jednoty vydržiavané boly najnovšie v nasledujúcich obciach:

Gasztony (stolica Vas). Členovia utvorenej Jednoty shromaždili sa ku porade 2. augusta. Poradu zahájil rečou vodca skupenín Ján Mesterházy. Miestny správca kaplán Frimm predložil členom otázky o rozličných osobných záležitosťach. Vo viacej vážnych veciach uzavrela porada, že sa o radu a právnu ochranu obráti na stredište. Bohoslovec Kováts držal prednášku o malom hospodárstve a spomenul viacej spôsobov, ktorými by treba bolo malým ľuďom ku pomoci prispeť. Členovia opustili poradu v tom presvedčení, že najpotrebnejšia ustanovizeň pospolitému ľudu je katolícka Jednota.

Tóváros (stolica Komárom). Ku svolanemu shromaždeniu sišlo sa veľa ľudu aj z okolia v nedeľu 2-ho augusta. Shromaždenie zahájil peknou rečou krajinský vyslanec Julius Világi. Po zahájení shromaždenia, vyslaný zo stredišťa pravotár dr. Julius Baranszky vysvetloval Jednotu s tak veľkým úspechom, že sa hneď na mieste 400 dalo za členov zapísať.

Bedeg (stolica Tolna). Celé obyvateľstvo obce shromaždilo sa po službách Božích 2. augusta pred kostolom ku utvoreniu Jednoty. Shromaždenie zahájil farár Pavel Francsics. Jednotu vysvetloval zo stredišťa vyslaný rečník Jozef Haller. Za miestneho správcu vyvolili jednohlasne farára Pavla Francsics. — Do Jednoty vstúpilo hneď na mieste 130 členov.

Magyarszentiván (stolica Baranya). Ku utvoreniu Jednoty shromaždily sa tu 2. augusta obce: Kisaszonyfa, Gyilvánfa, Sumony, Banta, Szentdienes, Szentlőrincz a Magyartelek. Na shromaždení prítomný bol aj dekan-farár Franc Krecht. Farár Štefan Ábrahám zahájil shromaždenie. Hlavný tajomník Jednoty Štefan Haller vysvetloval potrebnosť katolíbkej organizácie. — Rečnili po tom Michal Török a Jozef Vaka a vo veľkom počte shromaždení veriaci vyslovili utvorenie Jednoty s veľkým oduševnením jednohlasne.

Bucsuszentlászló (stolica Zala). Do 2000 veriacich shromaždilo sa tu 2. augusta ku utvoreniu Jednoty. Organizáciu vede v najväčších rozmeroch malý priemyselník Jozef Porpáczi. — 13-ho septembra vydržiavajú druhé ľudové shromaždenie.

Kiskanizsa (stolica Zala). Utvorujúce shromaždenie na ktorom rečnil redaktor Karol Huszár. Jednotu utvoili jednohlasne.

Bélavár (stolica Somogy). Utvorenie katolíckej Jednoty 2. augusta.

Csobánka (stolica Pest). Vo veľkom shromaždení 3 augusta vydržiavanom prítomní boli: dr. Alexander Exler pravotár z Budapešti, Ján Forgách lekárnik, Adolf Altenburger hlavnomestský professor, Pavel János, Vavrinec Simon a iní. Shromaždenie zahájil farár Mikuláš Pregler, rečnili Alfonz Pillmann hlavnomestský katecheta a Karol Koller direktor štátnych škôl. Za miestneho správcu vyvolili jednohlasne Karola Koller.

Veľké utvorujúce shromaždenia boly ešte v obciach: **Kerelőszentpál** (stolica Kisküküllő), **Csikcsirtó** (stolica Csik), **Alsómocsolád** (stolica Baranya), **Nemesnádudvar** (stolica Pest), **Monostorszeg** (stolica Bács).

Zolyommiklós (stolica Zólyom). Katolícku Jednotu utvorili horliví veriaci bez shromaždenia. Behom dvoch týždňov spočíta tu Jednota už 400 členov.

Nepriateli katolíckej viery neustávajú v jejich boji proti katolicizmu. Každý deň môžeme v jejich novinách čítať nové a nové urážky všetkého, čo nám je najsvätejšie. Znevažujú našich biskupov a príkladných duchovných verejne, ľudia, čo ani iskry počestnosti nemajú. Pospolitý ľud hubia mravne a vyžierajú ho hmotne. — Bratia katolíci! netrpte viac takých novín vo vaších domoch, čo sa rúhajú Bohu, potupujú vaše náboženstvo, znevažujú cirkev Kristovu a jej služobníkov. Neváhajte ďalej. Odvráťte sa od tých, čo sa približujú ku vám v rúchu ovčom, zňútra ale sú vlci pažraví. Nepriateľ Boha a pravého náboženstva, nemôže byť priateľom ľudu. — Toto nech pováži každý svedomitý katolík, bezodkladne nech vyhne bezbožníkom a vstúpi do Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Dr. Pavel Szmrecsányi †

veľkováradský biskup rimsko-katolícky.

V sobotu, dňa 8. augusta odovzdal dušu Stvoriteľovi svojmu dr. Pavel Szmrecsányi, veľkováradský biskup rimsko-katolícky. Zosnulého arcipastiera zastihla ukrutná smrť v mestečku St. Moritz vo Švajciarsku, kde po ťažkej päť ročnej chorobe uľavenie hľadal. — Pavel Szmrecsányi narodil sa 2. mája 1846. Za kňaza vysvätený bol 25. júla 1869. Roku 1886. vymenovaný bol za kanoníka jágerského, dňa 4. decembra roku 1891 stal sa biskupom spišským a konečne dňa 10 ho mája roku 1903. vymenovaný bol za veľkováradského biskupa rimsko katolíckeho. Chýr o smrti zvláštnymi čnosťami vynikajúceho arcipastiera nielen vo veľkováradskom a spišskom biskupstve vzbudil úprimnú sústrasť, lež i po celej krajine.

«Jednota Katolíckeho Ľudu» v Šároši.

Zriedkave mohutným oduševnením začala Jednota Katolíckeho Ľudu blahonosné účinkovanie svoje na území stolice šárošskej dňa 6. augusta. Poprední mužovia stolice, praepošti, praeláti, vyslancovia zo stredišťa shromaždili sa v Prešove 6. augusta, aby verejne osvedčili svoje oduševnenie za vieru katolícku a ukázali svetu, že odhodlaní sú spojenými silami vystupovať ku obrane katolicizmu. Šárošská stolica nachodila sa voľakedy celkom v rukách liberálov, súdiac ale dľa všestrannej oduševnelosti tohoto shromaždenia, bude ona pevným stĺpom Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Na území šárošskej stolice po všetkých mestách, dedinách a obciach utvoria Jednotu Katolíckeho Ľudu na raz dňa 6. septembra. Horliví duchovní rimsko- a grécko-katolícki, svetská intolligencia vo veľkom počte spojili svoje sily ku tomu cieľu, aby Uhorsko zpiatky vydobili kresťanstvu.

Ku veľavýznamnému shromaždeniu tomuto prišli zo stredišťa: dr. Alexander *Ernszt*, Michal *Artim*, Edmund *Beniczky*, krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany, ďalej Štefan *Haller*, hlavný tajomník, Krizsó *Pelikán* a redaktor «Alkotmány» a Géza *Petrássevich*.

Zo šárošskej stolice prítomní boli nasledujúci cirkevní hodnostári: Andor *Hodobay*, grécko-katolícky praelát-kanoník, praepošti a farári: Anton *Korányi* z Bártfa, Peter *Hartsár* z Kisszebenu, Béla *Zaborovszky* z Prešova; ďalej nasledujúci poprední mužovia: Ondrej Sikorszky dekan-farár, Achill Baán veľkostatkár z Pöltszéku, Štefan Krucsilák dekan-farár zo Sóváru, Eduard Soltész farár z Pécsujfalu, Vilhelm Rómer farár zo Szentpéteru, Štefan Kordtányik farár z Boroszló, Henrik Andruscsakovics katecheta Prešov, Alexander Gerbery direktor grécko-katolíckej praeparandie Prešov, Ondrej Mathia farár Tarkö, Ján Kurimszky farár Szinye, Mikuláš Hodobay grécko-katolícky farár Pósfalva, Valent Bélafi farár Kapuvár, Marcell Gallée farár Lubovény, Jozef Kapalla farár Kende, Pavel Takács, katechéta Prešov, Štefan Szémán grécko-katolícky professor náboženstva Prešov, Hilár Ilikokovics grécko-katolícky duchovný Fulya, Ján Petrigalla štátny učiteľ Szedlicza, Franc Répászky farár Mány, Ján Frimmar farár Sztankahermány, P. Guido Prešov, Ján Gureczky duchovný na odpočinku Prešov, Michal Mihalics grécko-katolícky duchovný Pusztamező, Teodor Szedlák grécko-katolícky farár Prešov, Anton Baran farár Zsebfalva, Alexander Vujlovics grécko-katolícky farár Lénártó, Jozef Kenedich Boroszló, P. Edmund Makay E. M. Viedeň, Štefan Sárossy, Augustin Krizs, Jozef Földvári, Ján Juszkó, Aurel Bujnovszky farár Berzevicze, Jozef Téglássy farár Hámbor, dr. Eduard Absolon farár Lénártó, Jozef Sznak, Franc Csermák farár Topolysárpatak, Franc Feber, Štefan Fillya, Ján Ivaneczky farár Nagytarna, Edmund Koncz farár Kavocza, Ondrej Fenyvesházy farár Alsószalók, Ondrej Pernyik dekan-farár Berzevicze, Štefan Grofcsik farár Kecer-Pokla, Pavel Sidelszky farár Budamér, Belizár Keczer Somos, Jozef Gyuk, Jozef Fogarassy farár Magyarvaszlavicza, Alexander Markovics farár Hernádszentistván, dr. Jozef Magyar mestský hlavný notár Eperjes, Elek Petrássevich grécko-katolícky duchovný, Vavrinec Artim, J. Scsavniczky bohoslovec z Jágru a mnohí iní.

Poradu zahájil o 11. hodine oduševňujúcimi slovami praepošt-farár z Bártfa Anton *Korányi*. Na to ako referent porady držal prednášku o potrebnosti a cieľoch Jednoty hlavný tajomník Štefan *Haller*. Poukázal predovšetkým na to, že jestli chceme porozumeť prítomnosti

a pracovať za budúcnosť, treba nám zpiatky pohliadnuť do minulosti, keď ešte kresťanstvo panovalo. Kresťanskú kultúru prítomne nie len kde tu, lež vôbec a v pevne sriadených organizáciah napádajú freimaureri, socialdemokrati a tlač fraimaurerstva neúčinkuje už viac potajomne, lež celkom verejne a hľadí nakaziť aj najnižšie vrstvy ľudu. Smutným príkladom toho je Francúzsko, kde freimaurerstvo utrhlo ku sebe vládu, ľud vohnalo do otroctva a do hmotnej i duševnej záhuby.

Socialdemokrati skladajú po halieroch na jejich noviny a v týchto ohlasujú každodenne: «zrútime božskú auktoritu a keď sme túto zrútili s auktoritou svetskou nám to ľahko pôjde». Taká bezbožná tlač, také zlé noviny, najviacej hubia ľud, bo ohlasujú verejne, že nebo na druhom svete neni potrebné, pekla ale že sa báť netreba, toho ani neni a keby aj bolo, na tomto svete treba všetkého do sýtosti požívať.

Proti takýmto bezbožným zásadám bojovať musíme spojenými silami. Tomuto účelu jestvujúce a ináč blahonosne účinkujúce spolky v úzkom obmedzí jejich dejstvovania, zodpovedať nevedely, preto bolo za potreby utvoriť Jednotu Katolíckeho Ľudu a v tejto, všetkých dvanásť millionov katolíkov obyvateľstva krajiny spojiť v jedon pevne sorganizovaný celok.

Poukázal ďalej rečník na to, v akých rozmeroch šíri sa po Krajine Jednota Katolíckeho Ľudu. Podotknul, že katolícka Jednota za tú jednu korunu ročného príspevku dáva svojim členom mesačne poučné spisy a kalendár, čo prevyšuje tú jednu korunu. Konečne vyzdvihol, že sa nám organizovať treba v hospodárskom, spoločenskom a v každom ohľade verejného života, keď chceme, aby u nás zvíťazila politika katolícka.

Dr. Alexander *Ernszt* poukázal v krátkej prednáške na veľkú potrebu toho, aby sa katolícka spoločnosť organizovala dľa jednoho pevne ustáleného plánu. V tomto ohľade ale nestojíme lepšie, ako za časov cirkevno politických zákonov. Koľko ľudí, nadovšetko čo k intelligencii patria, má smelosti verejne priznávať sa dnes ku katolicizmu? Jednoho sdržuje úrad, ktorý zaujma, druhého hmotné postavenie a tretieho zas rodinná politika. Hovoria, že terajšia vládna politika stojí pod vplyvom klerikalizmu. Rečník tento vplyv nikde nevidí. To je len fikcia a dokazujú to aj jednotlivé politické udalosti najnovších časov a daktoré zákonné predlohy na krajinskom sneme prijaté.

Skutočne kresťanská reštaurácia možná je len v Jednote Katolíckeho Ľudu. Prítomne nachodíme sa na rozcestí. Jestli chceme zvíťaziť, treba nám nastúpať cestu, ako katolíci v Anglicku a v Nemecku, ináč upadneme do záhuby, ako katolíci vo Francúzsku.

Rečník konečne predostrel návrh, aby po celom území stolice šárošskej katolícka Jednota utvorená bola v jedon deň, asíce 6-ho septembra.

Ku tomuto návrhu prehovorili kišsebenský praepošt-farár Peter *Hartsár* a prešovský praepošt-farár Béla *Zaborovszky*, po čom predseda Anton *Korányi* vyslovil jednohlasne vynesené uzavretie, *že utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu na území celej stolice šárošskej prevedené bude 6. septembra.*

S tým zakončila sa porada.

POLITICKÉ CHÝRY.

K obrannej reči dr. Milána Ivánku.

Zo zásady nezapodievame sa s porotámi národniarskych vodcov. Krajinský vyslanec dr. Milan Ivánka v jeho obrannej reči pred súdom prešporským oboril sa ale tak ohavným spôsobom na kresťanskú ľudovú stranu, že jeho celkom bezzákladný nápad bez odpovede nahať nemôžeme. Pri vysvetlovaní toho, ako sa dostal na lavicu obžalovaných, povedal dr. Milan Ivánka medzi iným, že «Maďarská ľudová strana postarala sa o to, aby mala zbraň proti nemu aj v tom páde, jestli ho pezinský okres za ablegáta vyvolí. A skutočne, hneď po voľbe začala ho prenasledovať». Nuž pane Ivánka! viete to dokázat, že kresťanská, ako vy hovoríte maďarská, ľudová strana starala sa o to, aby mala proti vám zbraň? Viete to dokázať, že kresťanská ľudová strana vás kedy prenasledovala? Pravda nie! Bola to teda lož, akou ste sa pred

súdom chel umývať. Na kresťanskú ľudovú stranu zvaľujete príčinu toho, že ste sa dostal na lavicu obžalovaných. Je to ozaj čudná obrana a k tomu ešte zo stránky doktora pravovedy! — Prečo že ste sa dostal na lavicu obžalovaných? Pre vaše programné reči. Či vám to ale kresťanská ľudová strana kázala, čo máte vo vaších programných rečiach prednášať? Že kresťanská ľudová strana nikdy žiadneho potyku nemala s vama, to vie celý svet. Čo ste teda vo vaších programných rečiach pohovoril, to ste nerobil ani na rozkaz, ani z návodu kresťanskej ľudovej strany, lež z vlastného osobného odhodlania. Jestli ste ale múdry človek, za akého sa držíte, mal ste vedeť, čo smiete v ľudových shromaždeniach povedať a čo nie. Že ste ako doktor pravovedy nebol na toľko múdry, za to kresťanská ľudová strana nemôže. Čo ste hľadal, to ste našol!

Dr. Milan Ivánka ešte aj tým sa umýval pred súdom, že on «pred voličmi vyrozprával, jako národnostným ablegátom v parlamente vyslanci maďarskej ľudovej strany nadávajú a jako im štranky pomikajú». Že vyslanci kresťanskej ľudovej strany, národnostným vyslancom v parlamente nadávajú, to sú len babské klebety. Keby ste pane Ivánka vo vaších programných rečiach len to bol rozpovedal, za také klebety by vás kráľovsky fiškus zaiste nebol posadil na lavicu obžalovaných. Vaša obranná reč sa voľaako nepodarila, pane Ivánka! I povieme vám prečo? Celá vaša politika nemá pravdu za základ, a vaša pravoveda, ako sme vám to už jednúc dokázali, stojí na veľmi slabých nohách.

Poznajte «nípcvečík».

Pod týmto názvom píšu «Ľudové Noviny» nasledovne: «Hlavná maškrta, ktorou naháňači nípcvečíka doposiaľ svádzali nezkúsených ľudí do svojej búdy, bol ten lákavý sľub, že «katolícky» vraj «nípcvečík», bude poskytovať svojim členom bezplatne právnu obranu. — Teraz dozvedeli sme sa, že v Pešti istý Ludvik Rehák, katolík a riadne platiaci člen «nípcvečíka» v spore, ktorý mal so svojou domácou paňou, poprosil správu nípcvečíka, aby ho bezplatne bránila. Správa ustanovila mu za obrancu dra Gézu Lakatoša. Jednalo sa o to, aby spomenutý Rehák nemusel vystúpiť z bytu novej majiteľky domu, keďže mal smluvu s predošlým majiteľom domu... Páni z «nípcvečíku» pekne sa zastali svojho klienta. *Ešte pred dokončením súdu musel vyplatiť advokátovi «nípcvečíka» 204 korún aj 91 halierov.* Slováci, nedajte sa navádzať naháňačmi «nípcvečíka», lebo sľuby sa sľubujú a blázni sa radujú». Netreba to ani dokazovať, že čo tu zas «Ľudové Noviny» proti Jednote Katolíckeho Ľudu napísaly, je od prvého do posledného slova ohavné cigáństvo. Toto cigáństvo, ako všetky iné, ktorými každú katolícku ustanovizeň a záležitosť jednostajne napádajú, odpísaly si «Ľudové Noviny» zo židovských socialdemokratických novín. Že sa národniarski vodcovia a jejich noviny so židovskými vodcami socialdemokratov neustále oblizujú, oproti tomu my ničeho nemáme. To si ale vyprosíme, aby hlúposti, čo kadeakí židovskí čirkáši povymýšľajú, podkladali Jednote Katolíckeho Ľudu. — Katolícky veriaci ľud slovenský ostatne najprimeranejšiu odpoveď dá národniarskym vodbom a jejich novinám, keď sa do posledného chlapa prihlási ku Jednote Katolíckeho Ľudu.

Inštallácia oravského župana.

Georg Zmeskal hlavný notár stolice oravskej, stoličný výbor svolal ku mimoriadnemu shromaždeniu na deň 24. augusta. V tomto shromaždení slávnostne inštallovaný bude novovymenovaný župan stolice oravskej Georg *Bulla* a voľbou zaplnené budú uprázdnené miesta stoličných úradníkov. Akoiste vyvolení budú: za podžupana Georg Zmeskal, za hlavného notára hlavný slúžny z Trstennej Štefan Csillaghy, za hlavného slúžneho do Trstennej Georg Bulla ml., za slúžneho doterajší titulárny slúžny Mesko.

Z CUDZOZEMSKA.

Taliansko.

Výročitý deň korunovácie pápeža. Z príležitosti výročitého dňa korunovácie pápeža odbavovaly sa 9-ho augusta v Sixtinskej káplne veľkolepé služby Božie, na ktorých účasť bral aj svätý Otec. Po skončení služieb Božích sv. Otec udelil prítomným požehnanie pápežské.

Turecko.

Prípravy ku voľbám. Sultán už po druhé zložil prísahu na konštitúciu a nariadil, aby čímskorej prevedené boly voľby do tureckého parlamentu.

Perzko.

Vyzdvihnutie konštitúcie. Štátna rada, ktorá na rozkaz šaha shromaždila sa ku zasadnutiu v Bagsah, vyzdvihla konštitúciu perzkú. Táto konštitúcia ostatne už vtedy bola vyzdvihnutá, keď šah bombardirovať dal parlament a perzských vyslancov z čiastky rozohnal, z čiastky uväznil, alebo dal zavraždiť. Vyzdvihnutie konštitúcie, práve teraz, keď Turecko konštitúciu dostalo, veľmi rozhorčilo perzské obyvateľstvo.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

BESEDNICA.

Šumichrast, zbožňovateľ zeme.

(Dokončenie.)

Janko Šumichrast pomohol si nasledovne. Obliekol si cifrovanú svoju šubu a vymastil si fúzy. Potom si vzal zapekačku a išiel hrdo do krčmy. Tam si stal pred chudého Mojžiša (tak blízko, že ho takmer prevrhnul so svojim bruchom) a potlapkal ho po pleci:

— Mojžiš, máš drobné peniaze?

— Veru mám. Chvála Bohu, že pán gazda majú zas hrubé.

— Nechcem banknóty premieňať, Mojžiš; ale kravy rozdrob. Nevymením ich viac, nepotrebujem ich.

Mojžišove oči zažiarily. So Šumichrastom je možné dobre pokupčiť. Keď potrebuje peniaze, vtedy je márnotratný, jako dajaké knieža, ačpráve keď má peniaze, je skúpy, jako Rumun. Ale Mojžiš tak nehovoril, jako myslel, lež prevrátene:

— S vami neni možné gšeft spraviť, pán Šumichrast. Vy držíte lichvu z ceny.

Šumichrastovi podbehly oči krvou od jedu. Vedel, že Mojžiš jedná s fígľom a nehovorí dľa srdca a presvedčenia. Aj to vedel, že Mojžiš je na čistom s jeho položením (veď skoro polovička jeho majetku odvandruje do židového vačku) a aj s tým, že v takýto čas zvyknul za facku predávať; a predsa takto hovorí tento bohaprázdník!

Zaujala ho ošklivosť a zlosť, ale zápasil s oboma, len práve že zdvihnul trocha palicu a pohrozil sa s ňou židovi, tak, jako sa hrozí jedna pekná pani s prstom svojmu dvoriteľovi, lebo sa jej falošne poklonil.

— No, no! Nezpieraj sa Mojžiš, ale vyprávaj rovno, lebo neľúbim vykrútača. Čo dáš za ne?

— Nuž hodné sú tristo korún.

— To sa nepýtam, — riekol ticho Janko — lebo to aj ja viem, že sú hodné päťstodvadsať korún, lež to, že čo dáš za ne?

— Nežartujte, gazdičko. Dám za ne tristoštyridsať korún.

— No, lebo preto! Bol by som ich dal aj za tristo; včul sa nejednám, mám psiu vôľu... Zadrž si teda svoju požiadavku a sem s ostatným.

Žid mu vyčítal jednostodvadsať korún a jajkal, že urobil zlý jarmok.

— Tu máš dvadsať korún, ale včul už ani neklam, ani nejajkaj, lebo ťa štúrim do boku, — riekol Janko s ošklivosťou, jako by bol aspoň knieža.

Potom zariadil veľkú hostinu, takým spôsobom, že každej živej duši, ktorá sa do krčmy zatárala, dal jedon liter vína.

Prirodzená vec, že roznesúc sa o tom chýr mnoho ľudí sa zatáralo do krčmy. Na šťastie dedina bola malá, teda len desať a ešte desať korún vedel ztroviť.

Na druhý deň Šumichrast zmiznul, jako by ho len zem bola prehltla.

Jeho dom je pootváraný, ani duše v ňom nenie, len Belko leží na prahu a nepustí do vnútra nikoho. Prez dvere žiadna duša ani do vnútra, ani von... — Dom bol otvorený, vedel Belko čo má za povinnosť v takýto čas.

Keď došiel deň licitácie, Belko ešte vždy tam ležal na prahu, ale už ho nebolo možné poznať. Bol zchudnutý, vyschnutý. Za týždeň nežral. Ale marné, dom nemohol nechať, kým nepríde jeho milý gazda.

Keď prišli na dvor exekútorskí úradníci, pes sa posbieral a vyceril zuby.

— Ten nič neurobí, len nech sa páči ďalej, pán fiškál, — riekol rychtár.

Fiškál išiel vo predok, mysliac, že vyhladovaný pes už i tak nevládze chodiť, ešte keď je aj falošný.

Ale aj rychtár, aj fiškál sa zklamali. Neznali oni Belka, len z toho času, keď ešte krútiac s chvostom štekal na hosťov, označujúc, že sa nehnevá, len oznamuje svojemu gazdovi.

Ale teraz cítil Belko, že prichodia na dom a jeho okolie veľmi nebezpečné časy, teda naskutku stal sa hrdinský vojak z tichého strážcu a skočil do fiškála s ostatnou svojou silou. Nohavice mu ešte vládal roztrhať, ale stehno mu už nepoškodil. Zatiaľ podrychtár bil ho po hlave, od toho potom sa vyvrátil, jako mucha v jaseni, ale znova už nestal. Jeho zmeravenie bolo večné, jako večná bola jeho vernosť.

*

Na tretí deň, z príležitosti jednej poľovačky, našli Šumichrasta, jako v cifrovanej šube spal v brázde na svojej vlastnej zemi (včul už Mojžišovej).

— Starého treba zobudiť, lebo ho stihne ešte vcľakto postrieľať, — riekol som a budil som ho. Ale nezobudil sa nijako. Aj on už tak spal, jako Belko, že nikdy viac nestal hore.

Len vtedy som spozoroval, keď sme odniesli jeho mŕtvolu, že jednu veľkú hrudu stíska medzi rukami a že má za klobúkom štyri kusy dvadsať korunníkov a jednu ceduľu. Na ceduli napísané stálo toto: «Kto najde Šumichrastovu mŕtvolu, nech nemôže povedať, že našiel zdochlinu».

Fiškál naťapil ešte aj na jedon list, ktorý držal v ruke, v tom zas toto stálo: «Kým žijem, zem je moja, len smrť nás oddelí jedno od druhého».

Teda preto objímal Šumichrast hrudu; veľmi ťažké mohlo byť jeho lúčenie.

Pytvali ho. Srdce mu puklo. Teda mal veľké srdce. Ale jeho hrdosť bola väčšia ešte aj nad jeho srdce... Ani almužnu, ani vďačnosť!...

Pri hrobe Šumichrasta stojím so zloženým klobúkom a modlím sa.

Aj vy... Dolu s klobúkom pred Šumichrastovým hrobom, páni. Tu môžete zohnuť vaše chrbtové kosti: pred hrobom večnosti dávnej vašej slávy!

Lebo sedliaci sú tí, ktorí pritiskajú ku srdcu krvou predkov vaších posvätenú hrudu matky zeme. A nevypustia ju z rúk, kým im len srdce nepukne. Ešte ani potom.

Už ale či viete, čo znamená jedon million Šumishrastov? — To je sloboda... A jedon milliard hrudy? — To je vlasť!...

Jožinka.

CHÝRNIK.

Deň narodenia jeho veličenstva kráľa odbavujú toho roku v celej monarchii so zvláštnymi slávnosťami. V Budapešti 18. augusta už zavčas rána budú tiahnuť uliciami hlavného mesta vojanské hudby. O 10. hodine slúži v Matiašovom korunovačnom chráme slávnostnú sv. omšu kardinál knieža primas Klaudius Vaszary. — V kaplnke kráľovského zámku v Budíne je o 8. hodine tichá sv. omša, o 11. hodine slávnostná sv. omša s veľkou assistenciou. O 9. hodine je veľká vojenská paráda na generálskej lúke. V Išli obbavujú deň narodenia jeho veličenstva mimoriadne veľkolepými slávnosťami. Daj, Bože, zdravia jeho veličenstvu a predĺž mu život k zabezpečeniu pokoja, celému svetu tak veľmi potrebného.

Päť rokov pápežstva. Dňa 6. augusta bolo tomu päť rokov, čo sbor kardinálov na prestol Petra pozdvihol Jozefa Sarto patriarchu benátskeho. On, čo jednoduchý syn pospolitého ľudu stal sa viditeľnou hlavou, prvým arcipastierom celého sveta katolíckeho a behom prvých päť rokov slávneho panovania svojho dokázal, že je hodným nástupcom Leva XIII. Je on muž modlitby. Je on ale aj muž pospolitého ľudu. Pius X. s ľudom svojim obcovať chce osobne, nezatvára sa pred ním, i ako syn ľudu preukazuje mu jednostajne svoju lásku. Proti nepriateľom cirkve svätej vystupuje odhodlave. Dôkazom toho je Francúzsko. Syllabeus a jeho encyklika proti modernistom slávu jeho ohlasujú na večné veky. Všetko znovu zrodiť v Kristu, toto je jeho heslo. K dosiahnutiu tohoto namierené sú všetky jeho cirkevné nariadenia. Je on skutočne veľký pápež. Nech ho Boh ochraňuje a dá sa mu dožiť svätého Petra rokov.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v svojom tohoročnom IX. a X. obežníku uverejňuje odpoveď sv. Otca rimského pápeža Piusa X. na pozdravenie biskupského sboru Uhorska z príležitosti terajšieho jubiläa; registruje výsledok sbierky na afrikánske missie vo sviatok Troch Králov zavedenej; napomína duchovných, aby veriacich upozornili, aby sa bezodkladne assekurovať dali proti nebezpečiu požiarov; oznamuje, že z príležitosti 50-ročného kňazského jubiläa sv. Otca, krajinský Pázmány-spolok katolíckych spisovateľov púť vede do Rima; konečne oznamuje konkurs na fundáciu baróna Sina, pre katolíckych učiteľov a jejich siroty. — Na faru Pany, následkom nemoce tamojsieho administrátora uprázdnenú, vypísaný je konkurs. — Štefan Karniss farár v Tokaji založil úverkový spolok, a aby tým prospešnejšie účinkoval, zamýšľa vydávať každý týždeň vychodiace noviny. — Košický kresťansko sociálny spolok robotnícky vydržiaval 9. augusta ročné shromaždenie, na ktorom rečnil zo stredišťa povolaný hlavný vodca kresťanských socialistov Ondrej Szalánczy. Večer bolo divadelné predstavenie v katolíckom spolku tovayšskom, po čom nasledovala podarená zábava.

Krypta panovníckej rodiny je už malá. Krypta Habsburgskej dynastie, ktorá sa nachádza vo Viedni v kostole kapucínov, je už natoľko preplnená, že sa musí zväčšiť. Jako z Viedne oznamujú, týmto cieľom tieto dni jedon dvorný výbor držal v krypte prehliadku, aby zpomedzi dvoch podaných plánov súcejší si vybral. — Dľa jednoho plánu by od novej krypty, kde kráľovná Alzbeta a dedič trónu Rudolf odpočívajú, postavili novú kryptu až do zahrady siahajúcu, ktorá by bola sklom pokrytá a tak by utešenú zahradu celkom zaujala. Dľa druhého plánu práve na protivnom boku by pristavily kryptu. Výbor prijal tento posledný plán a uzavrel, aby sa stavba hneď započala a aby na 1. novembra mohla sa aj dokončiť. Rakev cisárovnej Marie Anny a cisára Ferdinanda I. preložia na iné miesto a potom započnú stavbu. V krypte posaváď 132 truhiel leží. Prvá je cisárovnej Anny, dcéry tyrolského kniežaťa Ferdinanda, manželky uhorského kráľa a rakúskeho cisára Mateja II. Druhá truhla je Mateja II., ktorý zomrel 20. marca r. 1619., o rok neskôr, ako jeho manželka; naposledy pochovali do tejto krypty nedávno zosnulé toskánske velkoknieža Ferdinanda.

Pápež a uhorský obuvník. Obuvnícky majster Michal Czinger v Budapešti poslal pápežovi do daru jednie utešené arcipastierske topánky. Tieto dni dostal od pápežského štátneho sekretára Merry del Vala list, v ktorom v mene pápeža vyslovuje mu za pekný dar vďaku.

Zase cigáni. Z Nagyváradu oznamujú: V Šarkaďe (biharská stolica) pri obecnom cintoríne 5. augusta gazdov Žigmunda Székesa a Žigmunda Nagya našli zavraždených, Mŕtvoly ležaly v krvi a pôda okolo nich všade bola došliapaná, z čoho sa môže uzatvárať, že medzi nimi a ich vrahmi viedol sa krutý zápas. Székes a Nagy voly predávali v meste a keď išli domov s peniazmi, vtedy ich napadli zbojníci. Obaja sú obsypaní ranami; pravdepodobné je, že ich sekerami usmrtili.

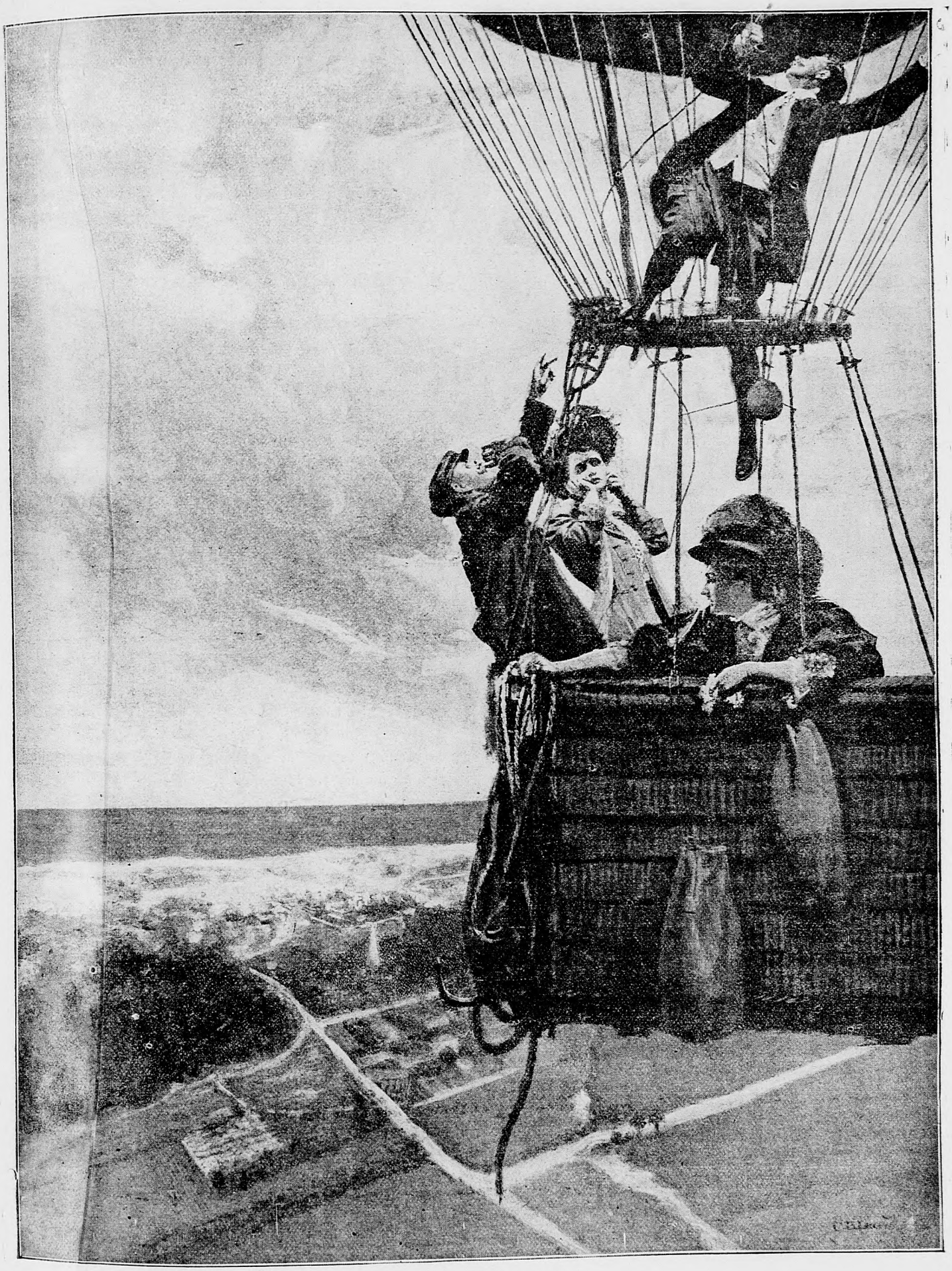

Cesta s vzducholodou.

Vrecká mali povyvracané, odobrali im všetky peniaze, ba ešte aj kabáty a čižmy z nich posťahovali. Vrahom posaváď ešte neprišli na stopu, ale žandári sa domnievajú, že vraždu spáchali cigáni. — Zo Szatmáru oznamujú, že — blízko obce Sárközujlak — na hradskej udala sa úžasná vražda. Oláski cigáni zavraždili a ozbíjali gazdu Jána Lőrinczyho zo Szatmáru. Cigáni hrozne dopichali nešťastníka, ešte aj oči mu vyklali. Gazdu našli pocestní v krvi ležať. Púpežníci aj kone ukradli z voza. Policia teraz stopuje cigáňov.

Chýry zo Spiša Rybársky spolok poprádskej doliny dňa 24. júla držal v Kéžmárku svoje riadne valné shromaždenie. Ustanovilo sa, že v rieke Poprád a vo všetkých jeho bočných potokoch od 15. septembra, do 15. apríla nevolno pstruhy chytať. Kto sa proti tomu previnní, až do 200 korún môže byť pokutovaný. Za každú chytenú vidru dá spolok 4—6 korún odmeny. — V Merényu (Ondrište) dňa 27. júla večer istý Gašpar Schneider robotník Glesingerovej píly medzi zvadou zastrelil s revolverom spolurobotníka Ondreja Sollera. Schneider raz už tri roky sedel pre vraždu v árešte. — V Gánovcách sú všetky kúpeľné izby plné. — V Batizovcáh dňa 22. júla jedon besný poľovný pes pohrýzol na pravej ruke jágra Hermanna Bömischa. Cieľom liečenia odviezli ho do Budapešte do Pasteurovho ústavu. — V Tátraszéplaku dňa 27. júla kúpeľný hosť Pavel Binder, budapeštiansky kupec, následkom porazenia na srdce náhle zomrel. Jeho mŕtvolu odviezli do Budapešte. Buďme vždy a všade na smrť pripravení! — V Haligovcách zase prešiel jedon pánsky majetok do židovských rúk. Tunajší gruntovný pán a árendár Adolf Hercz (žid) kúpil majetok od vdovy Garaisz za 123 tisíc korún. Aj gazdovia licitovali, keď im ale ten žid 2000 korún sľúbil odstupného, odstúpili. Aby to len potom neobanovali! Hovorí sa, že on to len na gšeft kúpil, a tak veľmi ľahko sa môže stať, že mu gazdovia viacnásobne vrátia tých 2000 korún.

Vzducholoďba. Gróf Zeppelin v pondelok, 3. aug. vyletel na svojej vzducholodi z Fridrichshafenu a za 10 hodín preletel v povetrí 500 kilometrov do Oppenhajmu. Zeppelin vopred označil mestá, nad ktorými bude leteť. Tieto vydarené pokusy vzbudzujú tú možnosť, že o krátky čas bude sa môcť riadna premávka zariadiť na vzducholodiach. Na zpiatočnej ceste sletel pri Echterdingene, kde chcel popraviť niektoré chyby na vzducholodi. Keď okolo vzducholode praccovali, strhol sa výchor, vychytil loď a vliekol ju asi na 500 metrov, kde vybúšil v nej nachodiaci sa plyn a podpálil ju, tak že vzducholoď úplne zhorela. — Zeppelin teraz chytí sa k zhotoveniu novej vzducholode. Ľahko mu je chytiť sa k tomu, veď mu nemecká ríšska vláda darovala k tomu cieľu 2 milliony mariek. V Nemecku zas zariadili sbierku a v krátkom čase nasbierali pre Zeppelina poltreťa milliona mariek. Z toho už potom môže vzducholode stavať.

Hornouhorský internát. Zápisy v ňitrabajňanskom, pod vedením «Školských Bratov» stojácom internáte sa už započaly. Chovanci okrem normálnych I—VI. tried i mešťanskú (polgárku) školu môžu vybaviť privátne. Tým rodičom, ktorí dietky svoje dobre chcú dať vyučiť a po kresťanský vychovávať, tento ústav čím najvrelej odporúčame. Za kost a vyučovanie platí sa mesačne len 32—35 korún. Obsirnejšiu zprávu podá špráva internátu v Nyitrabajne.

Pešo okolo zeme. Zriedkavý človek chodil tieto dni po Budapešti. Volá sa Henry Mosse, pochádza z Francúzska a už druhýkráť cestuje okolo zeme a síce zo stavky. Stavil sa s redakciou parížskeho časopisu «Matin», že pešo obíde svet a pred štyrmi rokami mal dostať 50.000 frankov, keby bol svet za štyri roky obišiel. Prvý raz prehral stávku, lebo o pár dní neskôr dorazil do Parížu, jako to bolo ustálené. Teraz po druhýraz sa podujal na ťažkú úlohu. 10-ho júna sa pohol z Paríža, v Budapešti si za 3—4 dni oddýchnul a potom išol ďalej smerom do Rumunska. Na ceste predáva obrázkové poštové karty a z toho sa živí. Na 10. júna roku 1912. musí sa v Paríži dostaviť. Na ceste všade úradné pečate svedčia, kade cestoval. — Ináč územčitý chlap celkom čerstvý prišiel do Budapešte a silne úfa, že stávku tento raz vyhrá.

Poďakovanie. Ondrej Mercsák priniesol z Ameriky dva veľmi pekné päťramenné svietniky pre filiálny kostolík na Hafke (Spišská stolica). Jeho horlivosti sa môže ďakovať aj to, že je v Hafke už od pár rokov pekný nový oltár. Nech mu Boh jeho horlivosť, uctvanie a obetivavosť hojne odmení! *Farský úrad Richvaldský.*

Oheň s ľudskými obetámi. V polskej obci Trzebowisk zhorelo 10 domov s bočnými staviskami. Aj tri deti zahynuly v ohni.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* V miestnosťach katolíckeho kruhu Rákócziho vydržiavané bolo dňa 6. augusta veľké shromažd nie Jednoty Katolíckeho Ľudu za prítomnosti katolíckeho duchovenstva oboch obradov z celej stolice o čom obšírnu zprávu podávame na inom mieste. — *Kisszeben.* Lanského roku zhorela tu celá strana hlavnej ulice. Krajinský vyslanec Felix Szinnyei Merse vyprostredkoval u vlády mestu požičku na malé úroky. Mesto z povďačnosti poctilo vyslanca 8. augusta hostinou v kúpeli «Svablavka». Medzi početnými hosťami bol na tejto hostine aj župan stolice Baltazar Semsey.

Sochy panovníka Rákócziho na Horniakoch. O krátky čas štyri sochy budú hlásať na Horniakoch pamiatku horlivého bojovníka za slobodu, panovníka Franca Rákócziho II. Prvú sochu panovníka postavia v Košiciach, kde spočívajú jeho zemské pozostatky druhú jazdeckú sochu Rákócziho ale postaví zemplínska stolica v meste Sátoraljaujhely pred stavajúcim sa novým stoličným domom. Na túto sochu tohoročné stoličné valné shromaždenio odhlasovalo väčšiu summu, ktorú budú za 10 rokov splácať. Obecenstvo beregskej stolice v Beregszászi postaví tretiu sochu, na ktorú v stolici sosbierali už asi 30.000 korún. Štvrtú sochu

panovníka Franca Rákócziho II. postaví obecenstvo novohradskej stolice na pamiatku r. 1706. vydržiavaného anemu v Szécsénye na hlavnom námestí. Nasbierané je asi 19.000 kor. Na sochu panovníka Rákócziho zavedená je sbierka ešte i v Nových Zámkoch, potom v Kečkeméte, v Segedíne, a v Zombore.

Obyvateľstvo Budapešti. Dľa teraz uverejneného štatistického výkazu hlavného mesta v Budapešti býva 812.728 ľudí. Od minulého roku počet obyvateľstva vzrástol viac ako o desaťtisíc duší.

Smrť. Kuriálny sudca Ludvik Lehotzky 2. t. m. vo Fiume náhle zomrel. Mrtvolu odviezli cez Budapešť do jeho rodiska na Bystričku v turč. stolici.

Zosnulý kuriálny sudca narodil sa roku 1839. a r. 1866. stal sa stoličným úradníkom v turčianskej stolici. Neskôr zostal sudcom pri súdnej stolici a od r. 1884. bol podžupanom turčianskej stolice. Roku 1888. vymenovali ho za sudcu k budapeštianskej kráľ. tabuli a roku 1904. stal sa kuriálnym sudcom.

Krádež v dobšinskej jaskyni. V dobšinskej ľadovej jaskyni na jednom stolíku pod sklom je jedna zajímavá sbierka navštevenick, ktoré si hoštia môžu obzreť. Medzi týmito nachádzala sa aj navštevenka nebohého dediča trónu Rudolfa a jeho manželky arcikňažny Štefanie, taktiež aj návštevenka srbskeho kráľa Milana, ktorý si r. 1886. tiež obzrel jaskyňu, potom návštevenka kráľa Alaxandra, ked bol este dedičom srbského trónu a pruského generála Moltkeho. Z novších časov zostala tam návštevenka od arcikniežaťa Fridricha a jeho celej rodiny a od mnohých cudzozemských popredných pánov. Tieto návštevenky starostlive chránili. Tieto dni potom, keď bolo v jaskyni veľa cudzozemských hosťov, traja anglickí turisti sa veľmi zaujímali o návštevenky. Jedon z nich poprosil správcu jaskyne, aby mu ukázal sbierku. To mu správca aj dovolil a odišiel. Angličan sa asi za dve hodiny prehŕňal v kartách a potom, bez toho, žeby ho boľ volakto zbadal, odišiel a návstevenky vzal so sebou. Správca len na druhý deň zbadal, že anglický pán ukradol všetky návštevenky.

Požiar. Z Londýna oznamujú: V Britskej Kolumbii pustoší obrovský lesný požiar, ktorý je najväčší na jaký sa len pamätajú. Posaváď asi sto štvorcových míľ hory, od Koovenaya na západ po Idahoig, ľahlo popoľom. — Požiar spustošil sedem miest a obcí a asi 400 ľudí, zväčša baníci a drevorubači, prišlo o život. Že súhrnom koľko ľudí zhorelo, to pravdepodobne nikdy nebudú vedeť ustáliť. Tisíce a tisíce ľudí ostalo bez prístrešia. Škoda činí udajne dva milliony funtov šterlingov (40 million korún). Na dvoch vlakoch došli raneným na pomoc lekári a ochranci.

Velké jasenné manévre. Z Viedne oznamuju: Velké manévre, ktoré sa budú odbývať v septembri v západnom Uhorsku, na nariadenie jeho veličenstva kráľa bude viesť dedič trónu Franc Ferdinand. Vodcovstvo manévrov od 14. do 18. sept. bude sídliť v obci Hajmáskér. Na manévroch utvoria dve armády asíce jednu z V. prešporského a XIII. záhrebského vojenského sboru a druhú zo IV. budapeštianskeho a kombinovaného vojenského sboru a ďalej z jednej jazdeckej divísie.

Osud vodiča. Z Levoče píšu, že vodič Ján Strompf tieto dni, keď viedol hosťov na belanské hole, nenadále spadol do priepasti a sa nebezpecne dolámal. Málo nádeje je, žeby sa Srompf, ktorý bol známy čo šikovný vodič, vyliečil.

Cholera v Rusku. Z Petrohradu oznamujú, ze v meste Astrachan vystúpila chorela. Od 21. júla zomrelo v meste Astrachan a v. astrachanskej gubernii 16 osôb a 34 onezdravelo. V Saratove umrela jedna osoba a 7 onezdravelo. V kraji caricerskom jedna osoba umrela a 4 onezdravely.

Vražda pre 80 halierov. Z Aradu oznamujú, ze v obci Monyoró m nželka Michala Szimiana preklala nožom roľníka Panťu. Panťa bol jej dlžen 80 halierov a ponevác jej ich nechcel vrátiť, nazlobená ženská ho preklala.

HOSPODÁRSTVO.

Úradný výkaz o výsledku úrody.

Ministerstvo orby uverejnilo najnovšie úradný výkaz o výsledku úrody do 31. júla Dľa tohoto výkazu pršalo v druhej polovici mesiaca júla po mnohých stranách krajiny, kde, tu následkom veľkých dážďov rozvodnily sa potoky a rieky a narobily veľa škody po dolinách. Nadovšetko v tých krajoch, kde zbožie už zozaté ležalo na poli, škodily mu nastalé dážde, nadovšetko keď s búrkami spojené boly. — Kvalitatívne je toho roku zbožie vôbec len v tých krajoch dobré, kde nepanovalo neprajné počasie.

V malých hospodárstvach výsledok žatvy nezodpovedá vôbec očakávaniu a je úroda horšia, ako prostredná. Sú pravda, kde tu aj výnimky. Lepší výsledok úrody vykazujú veľké hospodárstva, na ktorých úroda po mnohých miestach je nad všetko očakávanie dobrá a zbožie kvalitatívne je zvlášte pekné.

Lež aj tu sú výnimky; tak na príklad v stoliciach Csanád, Csongrád, Pest, čiastočne v stolici Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Hajdu a čiastočne v stolici Békés a za Dunajom z väčša bola úroda veľmi slabá. Veľmi dobrá úroda bola nadovšetko kvalitatívne v stoliciach Torontál, Temes, Arad, Bács-Bodrog, čiastočne Jász-Nagy-Kun-Szolnok, a v stolici Szabolcs. Zvlášte čo sa týče kvality žita, toto miestami váži aj 80 do 82 kilogrammov, kdežto tam v predošlých rokoch najviac až 76 do 78 kilogrammov dosiahlo.

Iné druhy obilia, ako raž a jačmeň sú čiastočne dobré. Ovos sa vôbec nepodaril.

Medzi kopaninámi, kde popršalo, sľubuje kukurica lepšiu úrodu. Zemiaky nezodpovedajú očakávaniu.

Dľa priemerného šacovania od 31. júla očakáva sa úrody:

	Priemerný donos z kat. jocha metr. centov	Súhrnom v millionoch metrických centov	Dľa výkazu od 15-ho júla
Žito ---	6·33	38·07	37·30
Raž ---	6·09	11·55	11·53
Jačmeň ---	6·17	11·73	11·62
Ovos ---	5·33	9·93	0·96

Vlani sa urodilo: žita 32·80 millionov metr. centov, raže 10·69, jačmeňa 13·73, ovsa 11·54 millionov metrických centov.

Dľa úradného výkazu v jednotlivých okresoch, sypú jednotlivé druhy obilia asíce:

Žito vysiate na 6,010.600 katastrálnych jochoch dľa priemerného šacovania od 1. augusta dáva z katastrálneho jocha vyše 6·33 metr. centov v stoliciach: Nógrád, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Túrócz, Baranya, Somogy, Sopron, Vas, Bács-Bodrog, Heves, Abauj-Torna, Borsod, Sáros, Zemplén, Bihar, Szabolcs, Szatmár, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Brassó. Fogaras, Kis-Küküllő a Udvarhely, spolu v 25. stoliciach. Z kat. jocha 5·50 do 6·33 m. centov dáva žito v stoliciach: Árva, Bars, Esztergom, Liptó, Győr, Komárom, Moson, Tolna, Veszprém, Zala, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Bereg, Szepes, Ung, Békés, Hajdu, Máramaros, Szilágy, Ugocsa, Arad, Háromszék, Maros Torda, Nagy-Küküllő, Szolnok-Doboka a Torda-Aranyos, spolu 25. stoliciach. Konečne menej ako 5·50 metrických centov z katastrálneho jocha dáva žito v stoliciach: Zólyom, Fehér, Csongrád, Pest, Gömőr, Csanád, Alsó-Fehér, Besztercze-Naszód, Csik, Hunyad, Kolozs a Szeben, spolu v 12. stoliciach.

Raž vysiata bola na ploche 1,029.118 katastrálnych jochov. Dľa priemerného šacovania dáva najlepšej úrody, teda z katastrálneho jocha vyše 6·09 metrických centov v stoliciach: Nyitra, Pozsony, Trencsén, Turócz, Baranya, Győr, Komárom, Somogy, Sopron, Vas, Veszprém, Bács-Bodrog, Heves, Szepes, Bihar, Hajdu, Máramaros, Szilágy, Arad, Csanád, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Brassó, Fogaras, Kis Küküllő, Nagy-Küküllő a Udvarhely, spolu v 28. stoliciach; ďalej 5·50 do 6·09 m. centov dáva raž z katastrálneho jocha v stoliciach: Árva, Bars, Liptó, Nógrád, Fehér, Borsod, Tolna, Zala, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest, Abauj-Torna, Bereg, Borsod, Sáros, Ung, Zemplén, Békés, Szatmár, Csik, Kolozs, Maros-Torda a Szolnok Doboka, spolu v 22. stoliciach. Konečne niže 5·50 m. centov z katastr. jocha dáva raž v stoliciach: Esztergom, Hont, Zólyom, Csongrád, Gömőr, Szabolcs, Ugocsa, Alsó-Fehér, Besztercze-Naszód, Háromszék, Hunyad, Szeben a Torda-Aranyos, spolu v 13. stoliciach.

Jačmeň vysiaty na ploche 1,898.865 katastrálnych jochov, dľa priemerného šacovania dáva najlepšej úrody z katastálneho jocha 6·17 metr. centov v stoliciach: Bars, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Baranya, Sopron, Bács-Bodrog, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest, Szepes, Békés, Bihar, Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Arad, Csanád, Krassó-Szörény, Temes-Torontál, Brassó, Csik a Fogaras, spolu v 25. stoliciach. Z katastrálneho jocha 5·50 do 6·17 metrických centov dáva jačmeň v stoliciach: Árva, Esztergom, Liptó, Fehér, Komárom, Somogy, Vas, Csongrád, Abauj-Torna, Bereg, Sáros, Zemplén, Máramaros, Ugocsa, Kolozs, Nagyküküllő a Szolnok Doboka, spolu v 17. stoliciach. Konečne menej ako 5·50 metrických centov z katastrálneho jocha dáva jačmeň v stoliciach: Hont, Nógrád, Turócz, Zólyom, Győr, Moson, Tolna, Veszprém, Zala, Borsod, Gömör, Ung, Alsó-Fehér, Besztercze-Naszód, Háromszék, Hunyad, Kisküküllő, Maros-Torda, Szeben, Torda-Aranyos a Udvarhely, spolu v 21 stoliciach.

Ovos zasiaty na ploche 1,862.846 katastrálnych jochov, dáva z katastrálneho jocha najlepšej úrody vyše 5·33 metrických centov v stoliciach: Bars, Esztergom, Nyitra, Pozsony, Baranya, Moson, Somogy, Sopron, Bács-Bodrog, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Borsod, Gömör, Sáros, Szepes, Zemplén, Békés, Bihar, Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Ugocsa, Arad, Csanád Brass», Fogaras, Kisküküllő, Kolozs, Nagyküküllő, spolu v 30. stoliciach. Z katastrálneho jocha 5 do 5·32 metr. centov dáva ovos v stoliciach: Liptó, Nógrád, Trencsén. Turócz, Fehér, Tolna, Vas, Abauj-Torna, Ung, Temes, Torontál, Szolnok-Doboka a Torda-Aranyos, spolu v 13. stoliciach. Konečne menej ako 5 metrických centov z katastrálneho jocha dáva ovos v stoliciach: Árva, Hont, Zólyom, Győr. Komárom, Veszprém, Zala. Csongrád, Pest, Bereg, Máramaros, Krassó-Szörény, Alsó Fehér, Besztercze-Naszód, Csik, Háromszék, Hunyad, Maros-Torda, Szeben a Udvarhely, spolu v 20. stoliciach.

Repica dala z katastrálneho jocha len 4 do 6 m. centov.

Kukurica a **zemiaky** pre veľké suchá sľubujú slabú úrodu.

Cukrová repa v stoliciach, kde nebolo dážďu, je slabá.

Fazuľa a iné strukoviny mnoho trpely vo veľkých horúčosťach a čiastočne už žlknú.

Kapusta pre nedostatok dážďu ťažko sa vyvinuje a trpí veľa od chrobače.

Proso a **pohánka** sú krátke a slabé následkom suchá.

Konope a **lan** už trhajú. Úroda je slabšia, ako prostredná.

Úmny krm je veľmi slabý, nadovšetko za Dunajom a na Dolniakoch.

Lúky a **pasienky**. Sena bolo dosť málo. Pasienky sú vysušené. Len v málo stoliciach netrpia nedostatok krmu.

Vinice pekne stoja následkom posledných dážďov a sľubujú v celej krajine bohatú úrodu, tým viacej, že aj perenospora len málo kde narobila škody.

Ovocné stromy zotavily sa následkom posledných dážďov, sliviek, orechov, jabĺk, brežkín, hrušiek je dosť po všetkých stranách.

DOPISY.

Stará Ves (Szepesófalu, Spišská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

Stará Ves, ktorá sa maďarský Szepesófalu a nemecký Altendorf nazýva, je stredištom, centrumom našej s 33. dedin pozostávajúcej peknej Magury. Leží na peknej rovnine veľmi blízko rieky Dunajca. — K Starej Vsi patrí i bývalč Tridsiatek, kde je teraz okresný súd umiestnený, ale už len do budúceho roku bude tam; pre okresný súd sťavajú teraz zaraz pri obci veľkú, novú budovu.

Jej chotár obnáša 2879 katastrálych jutár, do toho rátajúc aj starovestskú čiastku toho majetku, ktorá predtým prešovskému grécko-katolíckemu biskupovi patrila a teraz je vlastnosťou novytargského advokáta Novotnyho.

Počet asi v 300 domoch bývajúcich obyvateľov je asi 1200. Z tých je 920 katolíkov, 34 luteránov, 5 kalvínov a hneď poltreťasto židov. Asi pred 30. rokami boli tam len traja židia a teraz ako kobylky obsadli tú obec. Keď cudzí človek v sobotu ide prez Starú Ves, by veľmi ľahko mohol mysleť, že je to čisto židovská obec. A čo je najsmutnejšie pre nás Magurčanov, že viacerí z tých krivonosov tie najvplyvnejšie a najmastnejšie miesta zaujímajú. V istom ohľade od nich závisí náš život a náš majetok; všetci traja advokáti i so svojimi troma pomocníkmi, ako aj traja doktori sú židia. Veľmi by nám potrebný bol aspoň jedon kresťanský advokát a kresťanský doktor. Tým, keby boli ľudskí a milosrdní, by tu nevyhnutne dobre muselo ísť, však je v našom okrese 19 tisíc obyvateľov katolíckych a inde niet u nás doktora ani fiškála. Počta je tiež v ruke jednej židovskej panej. Keď ideme do berného úradu (šteueramt), od novšieho času i tam najdeme jednoho kazára medzi úradníkami, podobne aj v sporiteľni. Hlava tamojších žandárov je tiež z vyvoleného národa. Predtým aj finančný komissár a zverolekár bol žid. Chvála Bohu, že aspoň tých máme teraz katolíkov a to prajných ohľadom kresťanských pohybov.

Šesť krčiem je tiež v židovských rukách a len jedon kresťanský hostinský je, menom Szlovik. Keď sme dôslední kresťania, máme len toho podporovať. — Židovských sklepov je päť, kresťanské sú tri; len u tých kupujme. Držme sa už raz toho krásneho hesla: «Svoj k svojmu» a «Kresťania kupujte len u kresťanov». Aspoň každý úd Jednoty Katolíckeho Ľudu by od toho ani na vlas nemal odstúpiť. Ale žiaľ Bohu, tak sa zdá, že mnohí Magurčania sú až príliš zamilovaní do židov, ba akoby s nimi sľub boli uzavreli, ani za svet sa nechcú s nimi rozlúčiť. Veru sme nie múdri, že najväčším nepriateľom naším dopomôžeme k panskému, ľahkému životu! Aj remeslo sprevádza v Starej Vsi päť židov. Židia sú tam tak mocní, že majú svoju židovsku školu s učiteľom a učiteľkou, aj rabína.

Podľa reči sú staroveskí obyvatelia okrem úradníkov a židov, slováci, ktorých reč je podobná goralskej. Aj cigáňov je tam hodne. Obecný ľud zaoberá sa s roľníctvom a s dochovávaním statku. Role sú dosť dobré. Pekný osoh majú mnohí aj z kvartieľov, ktoré úradníkom a židom vydávajú. Títo bývajú na predku a gazdovia vo dvore. Kresťanských a to katolíckych remeselníkov je tam osem. Ľud je vôbec nábožný, čo je zaiste zásluhou veľmi príkladného života starého duchovného Bohinszkyho, ktorý tam už 29 rokov účinkuje. Dom Boží usilovne navštivujú, v robotný deň je tiež nie prázdny. Z úradníkov ale, žiaľ Bohu, sotva daktorí ide do kostola. Na taký spôsob im veru ľudia aj nemôžu preukázať príslušnú úctu, keď si z hola nič nevšimnú Boha, kostol a nábožné city ľudu.

Mnohí sú v spolku striezlivosti. — Opravdových pijákov niet iba štyroch. Z tých jedon už aj dom prepil. Ten istý — tak sa zdá — sa už celkom zpustil Pána Boha; hovorí sa o ňom, že nikdy nepristupuje ku sv. spovedi.

Katolícka škola má jedného učiteľa i jednu učiteľku. Ale tá škola, žiaľ Bohu, tak sa zdá, hneď prestane. Mocne sa robí za štátnu školu. Už aj školská stolica pristala na to. Aby to len neoplakávali veľmi! To bez pochyby veľmi bude škodit katolíckemu duchu, keď katolícke deti so židovskými do jednej školy pojdu. Dobré vlaštnosti židov si zaiste neprivlastnia, len zlé. Katolícka škola by sa tam na každý pád mala udržovať, však čia je škola, toho je hudúcnosť.

Katolícka tlač sa tam veľmi slabo podporuje. Katolícke noviny a časopisy sotva majú pár predplatiteľov. Výtečný Spolok sv. Vojtešský ani jedného úda nemá. V tej veci veru viac iných magurských obcí o mnoho viac pokračovalo ako Stará Ves, Od Jednoty Katolíckeho Ľudu, ktorá tam, chvála Bohu, už okolo 80 údov má, v tom ohľade sa aj tam mnoho dobrého dá očakávať. Daj, Bože, aby som sa nezklamal v tej mojej pevnej nádeji!

Ku staroveskej farnosti prislúchajúce dve filiálky: Kahlenberg (teraz Tarhegy) a Ómajor (Vyšné Šváby). Kahlenberg má 110 obyvateľov, ktorí sú Slováci a katolíci, židia sa tam štyria. Ómajor má 82 obyvateľov, 46 katolíkov, 31 evanjelikov, a 5 židov. Katolíci sú Slováci a Nemci evanjelici, ktorí majú svoju modlitebňu a školu v Sublechnici (Nižné Šváby). — Tých Nemcov usadlil tam cisár Jozef II.

Teraz už končím ináč aj tak pridlhý môj dopis a prosím pána Redaktora o dovolenie, aby som ešte aj v budúcom čísle mohol dačo napísať o Starej Vsi.

S Bohom do videnia! *Magurčan.*

Z Oravy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Teší nás všetkých, že náš pán viceišpán Georg Bulla skrze jeho veličenstvo kráľa vymenovaný je za nadžupana našej Oravy. Nech ho Boh živí za mnohé a premnohé letá! Od neho moc úfame, v ňom veľkú nádej skladáme.

Má on 44 rokov. Narodil sa 1864-ho. Gymnaziálne triedy chodil v Trstenej, Ružomberku a Miškolci. Zložiac matúru išol na budapeštiansku univerzitu. Roku 1886. bol pri ružomberskej sedrii, 1888. stal sa námestovským podslúžnym, 1893. tvrdošínskym hlavným slúžnym, od 1895. až do 1900 ale trstenským hlavným slúžnym, roku 1900 ostal podžupanom, ktorý úrad svedomite a po kresťanský plnil.

On je ale i prvý ľudový nadžupan. Nach ho Boh živí! Vivat! *Oravec.*

***

Bukovina-Podskle (Oravská stolica).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Keby u nás nebolo krčmy hneď pri kostole, to by tu všetko ináč vyzeralo. Ľudia naší, sotva že sa zkončia služby Božie v kostole, už hneď — hodná čiastka — len ta do tej diabolskej komory uteká a to ochotnejšie, než na hlas zvona do kostola. V kostole im je dlhý čas jednu hodinu zotrvať, v krčme ale sú do polnoci, ba i po polnoci. U nás je teda veľa tých synkov goralky. Medzi nimi sú i takí, čo by medzi prvými mali byť, čo sú v prvom rade povolaní dobrý príklad dávať. Jak krásnymi slovami napomenutie a výstrahu dával od pijanstva a korheľstva náš bývalý pán farár Kalavsky, ktorý cez dvadsatpäť rokov spravoval našu okolo 700 duší počitujúcu farnosť. Ale jeho slová si tí pijaci a kmotrovia v goralke (pálenke) nepovšimli. Chodia i po odpustkoch, kde v rúchu pokánia sa ukazujú, ale doma — česť výnimkam — veru krčmu neobchádzajú, krčmára lepšie znajú a usilovnejšie poslúchajú, než svojho duchovného otca. Kňaz je každému pijanovi v očiach ostrým tŕňom; do očí sa mu síce klaňajú, ale na päť krokov už blatom hádžu na neho.

Máme i nový organ, ktorý nám daroval náš osvietený pán biskup spišský, za čo mu vrúcne vďaky vzdávame a za neho sa modlievame, aby ho Pán Boh živil v dobrom zdraví za dlhé letá k našej radosti a duševnému spaseniu celého biskupstva,

So všetkou úctou ostávam *Sklan.*

***

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťan-a»!

Rozmary a žarty.

Nemá peňazí. Jedon farár mal tú obyčaj, že keď na katekizmus do školy šiel, dal deťom, ktoré pred školou stály, za bozkanie rúk po jednom krajciari.

Raz sa stalo, že jednomu dieťaťu zapomnel ten zvyknutý krajciar dať. — Ono to nemohlo pochopiť za chvílku a čudne pozeralo na farára. Potom utekalo do školy a už vo dverách kričalo:

— Ide kňaz, ide kňaz, ale nemá peňazí!

Vyzvanie!

Pod vedením nižepodpísaných, 24-ho augusta bežiaceho roku z okolia Sempckého pojde processia do Maria-Celly. S touto processiou môžu ísť veriaci maďarského i slovenského jazyka. Púť bude trvať šesť dní. V prvý deň vo Viedni v kostole sv. Štefana svätú omšu budú slyšať pútnici a o 3-ej hodine vlakom pohnú sa do Lilienfeldu. V druhý deň v Lilienfelde vybaví sa pobožnosť kalvárie a potom peší sa pojde ku sv. Anne. V 3. deň od sv. Anny peší do Maria-Celly. V 4. deň pútnici v Maria-Celly vybavia svoju pobožnosť. V 5. deň pojde sa vlakom do Krumnussbaumu, odtiaľ prez Dunaj do Mariataferlu. V 6. deň navrátia sa pútnici vlakom cez Viedeň do Prešporka, kde o 1/27. prídu a večernými vlakmi môžu cestovať domov.

Pútnici z ktoréhokoľvek kraju prichádzajúci, sídu sa dňa 24-ho augusta ráno pred 7. hodinou na prešporskej hlavnej železničnej stanici a odtiaľ hneď o 1/48. pohnú sa vlakom do Viedne. — Cesta po železnici, z Prešporka do Prešporka aj so všetkými processionálnymi útratami, tak že žiadnej bočnej sbierky nebude, stojí 13 korún 94 halierov. — Kto chce s touto processiou ísť, ten spomenutú summu do 20. augusta poslať musí na túto atressu: «Plébánia Hivatal» *Egyházfa,* u. p. Pozsony-Királyfa.

Nižepodpísaní s úctou vyzývame veriacich, aby sa na tejto púti čím hojnejšie súčastnili.

Pavel Olasz. *Viktor Maszárik,*
farár hasférsky.

2—2

Jubilárna ľudová púť do Lourdesu. S povolením najvyššej vrchnosti cirkevnej arcibiskupstva vedie prevelebný pán August Sipos, kaplán (Budapest, IX., Bakács-tér 13. fara). — Ceny: II. trieda 250 korún, III. trieda 140 korún. Odcestuje sa z Budapesti dňa 30-ho augusta r. 1908. Príhlasy sa prijímajú do 15. augusta roku 1908. Podrobným programmom poslúži výš spomenutý vodca púte.

Púť do Lourdesu. Zodpovedne z veľa strán objavenej žiadosti Jozef Skarda, šaštínsky praepošt, dekan-farár z príležitosti 50-ročného jubiläuma zjavenia sa blahoslavenej Panny, s odcestovaním okolo 23. augusta s arcipastierskym dovolením púť vedie do Lourdesu, staviac sa po ceste v Einsiedelnu vo Švajci a na mi-

lostnom mieste najsladšieho Srdca Pána medzi Lyonom a Parížom v Paray le Monial. Touto cestou prosí duchovných bratov a všetkých, čo ho o prevzatie tejto púte požiadali, ako aj tých, čo túto cestu v jeho spoločnosti už raz vykonali, aby úmyseľ jeho v kruhoch jejich známych odporúčali a rozširovali a hlásiacich sa oznámili mu najpozdejšie do 31. júla. — Smer cesty je: Budapest—Viedeň—Linz—Innsbruck—Bregenz— (bádenské jazero) Rorschach—Zürich— (odpočinutie 1. dňa) Genf—Lyon— (odpočinutie 1. dňa Cette—Toulouse—Lourdes (pobytie 4. dňov) Toulouse—Paray le Monial— (pobytie pol dňa) Genf—Lausanne (odpočinutie 1. dňa pri jazere genfskom) Bern—Luzern—Einsiedeln (pobytie a nocľah) Buchs—Innsbruck—Viedeň—Budapest. — Ceny súčastnenia: I. trieda 560 korún, II. trieda 420 korún, III. trieda 250 korún s úplným zaopatrením na staniciach pobytia a od Innsbrucku po Innsbruck aj po ceste. — O podrobné programmy obrátiť sa možno na farský úrad Sasvár (stolica nitrianska).

Krajinská púť do svätej zeme.

Pri dušovnom vodcovstve velkomožného a preveleb-ného pána kanonika, opáta bierského a krajinského vyslanca dr. Alexandra Giesswein a pri spoluučinkovani početných duchovných 1. oktobra b. r. pohne sa krajiuská púť do svätej zeme, ktorú sriaďuje svätej zeme uhorský úrad.

Ceny: I. I. trieda 700.—, II. trieda 550.—, III. trieda 300.— korún. Programmom a vysvetlením ochotne poslúži svätej zeme kommissariatu úrad uhorský. II., Margitkörut 23. farský úrad.

Budapeštiansky Katolicky Delnícky Kruh usporiada púť na milostné miesto Mária-Besnyov, na Nebevziatie Panny Marie; púť táto bude trvať dva dni, to jest pohneme sa 15-ho augusta v sobotu s Josefského kostola. Ráno bude sv. omša za pútnikov, o 6. hodine, po svätej omši sa pohneme a o 5. hodine odpoludnia príjdeme na milostné miesto. — V nedeľu bude veľká svätá omša so spevom slovenským a slovenská kázeň. Po pobožnosťách sa pohneme zpiatky. Púť túto bude sprevádzať velebný pán dr. Pavel Siška. — Prosíme pánov bratov a sestry, aby sa čím väčším počtom súčastnili na tejto slávnosti Marianskej. *Správa Kruhu.* Riaditelia púte: *Ján Krajcsi* a *Franc Trnka. Vincenc Janecz*, spevár. 2—2

Odkazy redakcie.

J. G. P. Prepracujeme a vďačne uverejníme.

Známy dopisovateľ. Článok sme dostali. Čo možno urobíme.

Usilovní dopisovatelia Nitriansko. Či ste tam už všetcia zaspali?

Alfonzko. Čo nového v Orave? S Bohom!

F. K. K Z poslaného odložili sme kúsok do budúceho čísla.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 8 augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* usská K 22·50—23·30, stolnobelehradská K 22·30—23·10 peštianska K 22·30—23·10. banátska K 22·50—23·30. — *Raž:* prvotriedna K 18.85—18·95, druhotriedna K 18·65 do 18·75. — *Jačmeň:* prvotriedny K 15·50—15·80, druhotriedny K 15·10—15·50. — *Proso:* K 00·00—00·00 — *Ovos:* prvotriedny K 16·70—16·90, druhotriedny K 16·30 do 16·60. — *Kukurica:* Kor. 15·55—15·70. — *Repica.* 32·45—32·70 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17·80	17·50	17·20	16·90	16·60	16·30	15·80

č.	7	7½	8
K	15·00	13·80	8·00

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5·98, hrubé K 5·90.

Strova: Fazuľa obyčajná biela K 20·00—21·00, fazuľa strakavá K 13·00—15·00. — *Hrach:* nelúpaný, čistý K 00·00—00·00, lúpaný K 23·00—43·00. — *Šošovica:* čistá K 35·00—60·00. — *Konopné semä:* K 25·00—·—. — *Mak:* K 58·00—59·00. — *Rasca* (kmín): Kor. 115·00—116·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 140·00—141·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 122·00—123·00, 3-kusová K 128·00—129·00. vidiecka K —·——·— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 000·00—000·00, lucerna jasnozorná K 000·00—000·00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9·75—0·00, bosenský (z r. 1907.) K 14·00 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 13·12—·—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 11·25——·— po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 36·50, fiumánsky White-Star (***) K 30·50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79·50 do 80·00, kockový K 81·50—82·00, žltý K 79·50—80·00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo velkom K 162·00 do 162·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 52·00—52·50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·50—4·70, žlté K 5·10—5·30 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 74—76, od Tisy K 74—00, sedmohradské K 72—73 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·10—2·40, k vareniu K 1·40—1·60, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1·40—1·42 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1·40—2·00, sliepky na polievku K 3.20—3·40 za jeden pár.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Schichtové jeleňa znaku mydlo pre mimoriadne výborné vlastnosti jeho potrebovať sa može ku všemožným celom čistenia: K osobnému čistesniu, ku praniu najfajnejšej a hrubej bielizne, barvených látok, ku čisteniu kuchynského a izbenného náradia, pokrovcov, domácich zvierať atď. atď. Dorába sa z najlepšej vyberanéj hmoty.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «**Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet**» **Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou lahko môže pomôcť na jeno tarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávaju do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť.

Pri parcellovani na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotue ovnoveda.

Pýtajde si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodín v Brüx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný liferant Brüx číslo 1388 (Čechy).

Švajciarského systému Roskopf patent hodinky K 5.— Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—. Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8·40. Žiadne risiko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

Majetok na predaj!

v Trenčianskej stolici blizko hradskej medzi Bellušou a Provážkou Bystricou a sice: 8 jochov vnútornosti, 255 jochov rolí, 100 jochov lúk, 96 jochov pasienku, 96 jochov hôr. Majetok tento sa lebo v celosti, lebo v 50 jochových parcellách odpredá.

S potrebnym ešte snáď vysvetlením s ochotnosťou posluži gazdovské riaditelstvo tehožto majetku.

Pánstvo v Alsómogyoród (Dolnie-Lieskove) Trencsénmegye.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri uplnej záruke **benzin-motore ku mlynom** a iným priemyselným podnikom, taktež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojim vystrojenim ku čistenin.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchejší a najdokonalejší mlátebny stroj pritomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domámi slamou krytymi. Cielom rozšírenia tychto najnovších strojov vymieňaju sa staršie parostroje.

Osobytná trieda pre stroje polného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlatenin a ku siatin adt.

O nedostyžiteľnéj zvláštnosti tychto strojov podáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Šedmohradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cennik na žiadosť zdarma a franko.

Na predaj!

V mestečku Komjáth nitrianskej stolici je jeden dom aj s volami na predaj kto má vôlu kupiť, nech sa tam na počte hlasi.

Neváhajte, keď vás hlava bolí lež potrebujte hned Beretvás-pastilly ktoré za desať minút zastavia najtuzsie migrén-hlavybolenie. = Lekárnú odporúčaný liek. **Cena K 1.20.**

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomaš Beretvás, lekárník Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko..

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapesti, VIII., Szentkirályi-utcza 28/a.